

Kristdemokraterna

Förslag till flerårsplan 2016-2019

Trygghet, valfrihet och välfungerande näringsliv

Innehåll

Kristdemokraternas vision.....	3
Den boattraktiva kommunens kännetecken.....	4
Omvärldsanalys och de ekonomiska målen i flerårsplan.....	14
Övergripande kommentarer till drift- och investeringsramar.....	15
Kommunstyrelsen.....	15
Samhällsbyggnadsnämnden.....	16
Tekniska nämnden.....	17
Kultur- och fritidsnämnden.....	18
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden.....	19
Utbildningsnämnden.....	19
Socialnämnden.....	21
Vård- och omsorgsnämnden.....	22
Miljö- och hälsoskyddsnämnden.....	24
Sammanfattning av Kristdemokraternas ekonomi för Botkyrka.....	29

Den boattraktiva kommunen

Kristdemokraternas vision

Vår vision är att Botkyrka ska vara en kommun **där alla i arbetsför ålder har arbete och där alla medborgare medverkar efter sin förmåga till att utveckla Botkyrka**, Stockholmsregionen såväl som hela Sverige.

Kristdemokratisk politik vilar på en tydlig värdegrund. Kristdemokraterna sätter människovärdet i centrum då vi vill forma en politik som kämpar för de svaga och stärker de små naturliga gemenskaperna. Politiken måste alltid utgå från detta och ta till vara på varje människas unika förmåga.

Allt är inte politik. Allt ska inte vara politik. Människor efterfrågar lösningar som kan få vardagen att fungera bättre. Vi vill ge människor mer självbestämmande i sina liv och då samtidigt minska politikens inflytande och makt. I Kristdemokraternas Botkyrka respekterar man varandra även om man har olika åsikter. De enskilda individernas förmågor används på ett positivt sätt för att utveckla Botkyrka till en spetskommun inte minst beträffande sysselsättning och företagande. Medborgarnas unika kunskaper om olika kulturer och språk tillvaratas på bästa sätt. Botkyrka är en kommun som hela tiden förbättrar förutsättningarna för att var och en ska kunna göra sin röst hörd. Medborgarna är med och påverkar hur kommunens arbete ska utformas och hur de gemensamma resurserna ska fördelas. Samtidigt eftersträvas stor valfrihet mellan olika utföraralternativ av den offentligfinansierade servicen, vilket sker på ett rättvist sätt.

Den välbärgade såväl som den mindre bemedlade medborgaren ska mötas av respekt och uppleva trygghet både på gator och torg såväl som trygghet i att offentligfinansierad service kan erhållas till avtalad kvalitet och då den behövs.

Majoriteten indikerar sex utmaningar för en hållbar utveckling. Vi instämmer i detta och vill samtidigt lägga till ytterligare två utmaningar, Botkyrka har trygga föräldrar och trygga barn samt Botkyrka har naturlig integration och mångfald. Detta betyder att det sammantaget blir 8 utmaningar enligt följande:

1. Botkyrkaborna har arbete
2. Botkyrkaborna känner sig hemma
3. Botkyrka har de bästa skolorna
4. Botkyrka bidrar inte till klimatförändringarna
5. Botkyrkaborna är friska och mår bra
6. Botkyrkaborna har förtroende för varandra och för demokratin
- 7. Botkyrka har trygga föräldrar - och trygga barn**
- 8. Botkyrka har naturlig integration och mångfald**

Botkyrka har trygga föräldrar och trygga barn

Botkyrka är en ung kommun, i den meningen, att andelen barn och ungdomar av befolkningen är kraftigt överrepresenterade i jämförelse med andra kommuner. De utgör kommunens framtid och är de som ska fortsätta att bygga samhällsgemenskapen.

Att ge barnen en god start i livet sätter stora krav på vuxenvärlden och en ny syn på föräldraskapet – även från kommunens sida. Alla barn är olika och för att ge dem trygga uppväxtvillkor behöver familjen stor valfrihet, också ifråga om barnomsorg. Kommunen ska erbjuda olika offentligfinansierade barnomsorgsformer där även familjedaghem ryms. För att ge föräldrarna ytterligare valfrihet bör ett kommunalt vårdnadsbidrag införas.

Botkyrka har naturlig integration och mångfald

Botkyrka är sedan länge en mångkulturell kommun. Här finns människor från många olika länder och landsdelar i Sverige. I detta mångkulturella samhälle, liksom i alla samhällen som genomgår förändringar, krävs att alla medborgare känner ansvar för, samhörighet med, och delaktighet i samhällsgemenskapen, dvs. det vi kallar integration. Det gäller att skapa ett samhälle, där den kulturella mångfalden är en naturlig del och där de enskilda individerna har ömsesidig respekt för varandra och varandras olikheter inom de gränser som följer av samhällets grundläggande demokratiska värderingar och som alla oavsett bakgrund ska vara delaktiga i och medansvariga för.

De flesta Botkyrkaborna deltar i formandet av samhällsgemenskapen och har en naturlig integration i samvaron med varandra. Men alla är inte delaktiga i integrationen och en del har heller inte helt funnit sin roll. Det finns alldeles för många som upplever utanförskap och känner sig obehövda och inget hellre vill än att bli behandlade och betraktade som de kompetenta människor de är. Det mest grundläggande för att åstadkomma en naturlig integration är att verka för att alla får möjlighet till försörjning och egenmakt genom att driva en politik som underlättar arbete och företagande. I detta senare avseende ska kommunen agera för att fler Botkyrkabor känner sig behövda.

Den boattraktiva kommunens kännetecken

Familjepolitik som ger mer tid för barnen

Kristdemokratisk politik syftar till att stödja familjerna, att möjliggöra mer tid för barnen och öka familjernas frihet. Anknnytning, omsorg, gemenskap och fostran kräver tid. Familjepolitiken är idag i alldeles för stor utsträckning utformad som om alla vore stöpta i samma form. Föräldrar förutsätts arbeta heltid och alla förutsätts vilja ha sina barn på förskolan, hela dagarna, hela veckan. Många föräldrar önskar ingenting hellre än att stressa mindre, att förkorta sin arbetstid och få mer tid med barnen och familjen. Vi menar att staten och kommunen ska skapa valmöjligheter, inte välja åt familjen. Ju mer fyrkantiga system som skapas desto sämre passar de in i olika familjers vardag.

Kommunalt vårdnadsbidrag är ett steg mot att både göra barnomsorgen mera rättvis och på samma gång ge föräldrar ytterligare ett alternativ till mer tid för barnen - för barnens bästa. Det ska finnas flera offentligfinansierade alternativ inom barnomsorgen. Det kan vara bra daghem, kooperativ, eller barnomsorg efter egen regi. Föräldrarnas och barnens bästa kan föräldrarna bäst bedöma!

Skola som ger kunskaper

I skolan ska kunskap, värderingar och normer förmedlas. Alla tre är lika viktiga för att resultatet av skolarbetet ska vara framgångsrikt. Skolans huvuduppgift är att ge eleverna förutsättningar att utveckla såväl en kunskapsgrund som en värdegrund. Skolan ska ge livskunskap som omfattar både teoretisk och praktisk kunskap samt social och demokratisk kompetens. Kultur och estetik ska integreras i lärandet. Det formar en kunskap som förenar både huvud, hand och hjärta.

Värdig Äldreomsorg gäller alla

Den kristdemokratiska människosynen utgår från att människan är en sammansatt helhet och har kroppsliga, psykiska, sociala och andliga behov. För att skapa och upprätthålla hälsa och ett gott liv måste dessa behov tillgodoses. För att bota och förebygga sjukdom måste hela människans miljö och behov tas med i beräkningen.

Äldreomsorgen i vid mening ska utformas med människovärdet i centrum. Människors personliga behov, rätt att vara olika och göra olika val måste tillgodoses. Den ideologiska värdegrunden behöver levandegöras inom hela äldreomsorgen. Frågor om människovärde och bemötande är viktiga delar i all vårdpersonals utbildning och kompetensutveckling.

Kommunen där ett funktionshinder inte blir ett handikapp

Funktionshindret blir i själva verket ett handikapp för den enskilde först om samhället inte förmår att kompensera bristerna. Graden av handikapp är inte statisk, utan snarare en funktion av samhällets förmåga att möta människor med funktionshinder. Människor med funktionshinder riskerar att i olika sammanhang bli negativt särbehandlade. Detta kan aldrig tolereras. Kommunen ska föregå med gott exempel bland annat då det gäller att anställa människor med funktionshinder, äldre arbetskraft och personer som är i behov av rehabilitering.

Väl fungerande infrastruktur

En väl fungerande infrastruktur i form av gator, parkeringsplatser, parker och mark inkl. anläggningar, Vatten & Avlopp, fjärrvärmenät och fibernät är, menar vi, som kommunens ”blodomlopp”. De är viktiga förutsättningar för samhällets och näringslivets utveckling.

I dagens samhälle är en väl fungerande IT-infrastruktur med hög kapacitet en grundläggande förutsättning för att invånare och företag ska vilja bo och verka i kommunen. Det är därför mycket viktigt att man verkar för att fibernätet byggs ut i alla kommundelar och att man också planerar för detta i samband med vatten och avlopp vid nybyggnation.

De gemensamma uterummen är offentligt finansierade och de infrastrukturella anläggningsnäten finansieras av nätens abonnenter. I det senare fallet bidrar ett långsiktigt solidariskt tänkande om kostnadstäckande till att skapa en struktur för kostnadseffektivitet och ge ett hållbarare samhälle.

Väl fungerande förvaltning av kommunens fastigheter och byggnader

Till den ”intrakommunala” infrastrukturen, dvs. lokaler och anläggningar för att bedriva den kommunala verksamheten, inkluderar vi även förädling och förvaltning av de byggnader med tillhörande mark som ägs eller används för den kommunala verksamhetens behov.

Stadsplanering – tryggt och trivsamt

Stadsbilden hör till vårt kulturarv genom att den gestaltar vår samtid. Den äldre bebyggelsen gör vår historia levande och aktuell. Därför måste vi värna om och bevara kulturellt intressanta bebyggelsemiljöer för framtida generationer. All nybyggnation måste anpassas efter den kringliggande bebyggelsemiljön. Samtidigt måste de olika kommundelarna få växa utan att man äventyrar dess karaktär.

Bra boende med förutsättningar för bokarriär

Vid planeringen av bostäder måste de olika kommundelarna utvecklas och växa organiskt inifrån och ut. Stora centrumbildningar i periferin, enligt gamla miljonprogramsfunderingar, får inte upprepas. När nya områden planeras och byggs måste infrastrukturutvecklingen följa med så att tillgängligheten upprätthålls. Förtätning är en väg att gå när kommundelen behöver utvecklas. Vid förtätning ska dock särskild hänsyn tas till värdefulla grönområden och tysta zoner.

Det är viktigt att bygga småskaligt och involvera många aktörer i processen. Se till att man tänker trygghet vid nybygge och bygga inkluderande genom att skapa tillfällen och variation av aktiviteter för alla olika samhällsgrupper att vistas i området. På så vis arbetar man emot stängda och anonyma områden som skapar segregation. Man bör eftersträva en bra blandning av bostäder, företag, föreningar och församlingar i samma område.

Kommunen ska positivt stimulera till övergång från hyresrätt till bostadsrätt och eget ägande där sådana önskemål finns. Det skulle på sikt medföra en mer blandad boendestruktur och bryta pågående segregationstendenser. Ett större inslag av bostadsrätter skulle sannolikt öka de boendes ansvar för sin boendemiljö och också öka deras livskvalitet.

Genom att t.ex. bygga nya bostäder med särskild hänsyn tagen till tillgänglighet även för rullstolsburna, kan bostäder i äldre områden friställas för yngre som har behov av billigt boende och kan avstå från hiss och rymligt badrum.

De allra flesta är överens om att vi behöver bygga mer. Samtidigt byggs det för lite. Det här går inte ihop. Vi måste kontinuerligt se över hur utbudet av mark som är lämplig för bostadsbyggande kan öka. Hur stor möjlighet det finns att planlägga för fler bostäder och öka antalet markanvisningar till dem som vill bygga. Kommunen måste ta större ansvar och långsiktigt skapa bättre förutsättningar för nya bostäder. Fler människor måste också acceptera att det byggs i det egna närområdet.

Om vi ska kunna locka hit kvalificerad arbetskraft till Botkyrka så är det viktigt att det finns bostäder i kommunen. Vi behöver ett varierat byggande där vi attraherar människor med stark skattekraft samtidigt som vi också behöver bygga bostäder för dem som nyligen kommit till Sverige och fått sitt första jobb, studenter, människor med låg inkomst m.m..

Ekologiskt hållbar utveckling och förvaltning för framtida generationer

Ekologi är läran om samspelet mellan organismer och deras miljö. Miljön och naturresurserna måste förvaltas ansvarsfullt så att goda livsbetingelser inte äventyras. Förvaltarskapstanken är utgångspunkten för att tänka långsiktigt och värna den värdefulla men många gånger sårbara miljön. Ansvar, som är grundbulten i förvaltarskapsprincipen, är både personligt och gemensamt. Strävan efter att förbruka mindre av ändliga resurser och energi och ett personligt ansvar för kretslopp och avfallshantering är en nödvändighet för långsiktig överlevnad för mänskligheten.

Det är inte enbart industrier som påverkar miljön negativt. De stora problemen orsakar vi genom vår livsstil; vår konsumtion, våra resor och transporter, våra livsmedel med mera. Förvaltarskapstanken säger att vi ska vara försiktiga och hantera vår livsmiljö varsamt. Det handlar om att bruka och bevara, inte att förbruka.

Socialt ansvar när medmänniskan behöver stöd

Den sociala omsorgen ska utgå från människans behov av små och naturliga gemenskaper där familjen är den viktigaste. Socialpolitiken ska stödja när det brister och stimulera de positiva krafterna i dessa gemenskaper. Solidaritetstanken motiverar oss att ta gemensamt ansvar för alla människor, i synnerhet de utsatta.

Brett kulturliv håller ihop samhället

Olika former av kultur har stor betydelse för att hålla ihop ett samhälle. Kulturen ger förståelse för helheter och den förmår även sätta in människan i ett socialt sammanhang. Kulturen kan också göra existentiella frågor tillgängliga för en bred allmänhet. Kristdemokraterna anser att stödet till kulturutbudet ska vända sig till både flickor och pojkar, så att allas olikheter tillgodoses vad gäller intresseinriktning.

Förutsättningar för en meningsfull fritid

I tonåren eftersträvar de flesta att utveckla sin egen identitet men har också ett stort behov av att umgås med andra i samma ålder. Att det finns en mångfald av fritidsutbud, fritidsgårdar, musikforum, idrottsverksamhet och andra meningsfulla verksamheter är därför en förutsättning för att ungdomarna ska vilja vara aktiva och kunna delta. Det handlar också om att lokaler och utbud måste vara åldersanpassade så att inte någon åldersgrupp hamnar utanför och att tjejer och killar kan delta på lika villkor.

Effektiva kommunikationer

Välfärdsutvecklingen och transportutvecklingen går nästan hand i hand. En god infrastruktur är därför garanten för ett gott miljöarbete, för en god tillväxt och en förutsättning för att klara omsorgen och

välfärden i framtiden. Kommunen ska ha välfungerande vägar för gods- och persontransporter. Det finns välfungerade kollektivtrafiklösningar som medför att fler väljer kollektivtrafiken framför bilen.

God medborgarhälsa

Att människors olika levnadsvillkor kan vara en bidragande orsak till ohälsa är känt. Människor är inte isolerade individer. Vår hälsa påverkas av våra sociala relationer. Även uppväxtmiljön har betydelse för hur sårbara vi blir för olika påfrestningar, hälsorisker och för våra levnadsvanor som vuxna. Människor med starka sociala nätverk står bättre rustade vid psykiska och fysiska påfrestningar.

Sambandet mellan fysisk aktivitet och hälsa är tydligt. Det ökade stillasittandet är på sikt ett hot mot hälsan för många. För att få den rörelse vi behöver måste vi, till skillnad från förr, själva ta initiativ till fysisk aktivitet. Skolan har här en viktig roll i att stimulera barn och ungdomar till att även senare i livet fortsätta att motionera och leva hälsosamt. Även våra matvanor har betydelse för vår hälsa, både i främjandet och bevarandet av en god hälsa och genom att förebygga vissa sjukdomar. Det bör även i kommunen finnas ytor som kan användas för spontanidrott.

Arbeta för en tobaksfri kommun

Tobaksbruket är en stor folkhälsoutmaning och kommunen ska aktivt främja en tobaksavvänjning och erbjuda stöd som behandling av tobaksberoende till sina medarbetare.

Det är viktigt att man arbetar med de verktyg och arbetsmetoder som finns för tobaksförebyggande i skolan och för en tobaksfri skoltid. Det är också betydelsefullt att kommuner som arbetar med folkhälsofrågor och de som arbetar i skolan är trovärdiga i det förebyggande arbetet genom att inte röka själva. Med 12 000 döda varje år i tobaksrelaterade skador kan man inte stå likgiltig inför de åtgärder som behövs för att skapa en hälsofrämjande miljö i framförallt skolan.

Det är en grundläggande rättighet att brukare av välfärdstjänster inte ska behöva utsättas för andrahands- eller tredjehandsrök från kommunens personal. Vi anser därför att alla medarbetare inom förskola, skola och vård och äldreomsorg inte tillåts att röka under arbetstid och ser till att man byter kläder om man röker på sin lunchrast. Det är här brukarens rättighet att slippa röklukt som måste gå före rökarens rättigheter att röka. Personalen ska informeras tydligt om detta och erbjudas rökavvänjning. Detta är en arbetsledarfråga som ska ingå i medarbetarsamtalet måste följas upp kontinuerligt.

Arbeta mot drog- och alkoholberoende

Bruket av beroendeframkallande medel har en negativ påverkan på vår hälsa. Att begränsa alkoholens negativa effekter och arbeta för ett narkotikafritt samhälle är därför viktiga folkhälsofrågor.

Det är mycket viktigt att man har ett kontinuerligt samarbete mellan skolpersonal, föräldrar, personal på fritidsgårdar och polisen. Man måste i tidig ålder börja informera i skolorna om de risker som finns med alkohol och droger för att förebygga att man som ung utvecklar ett missbruk. Det är också viktigt att man stöttar och följer upp detta arbete för varje årskurs. En av skolans viktigaste drogförebyggande insatser består helt enkelt av att vara en bra skola. En god och trygg studiemiljö, goda relationer och en bra undervisning där elever når goda resultat och utvecklar sina förmågor och kompetenser är en viktig skyddsfaktor.

Psykisk ohälsa bland unga

Den ökande psykiska ohälsan bland barn och unga är ett av vår tids största samhällsproblem. Det är främst psykiska besvär såsom oro eller ångslan som kan leda till depressioner, ångestsjukdomar och missbruk som ökar.

Kristdemokraterna lovade redan inför valet 2010 att arbeta för en elevhälsogaranti så att den som går i skolan har rätt till elevhälsovård samma dag. Sedan dess har vi kommit en god bit på väg.

Skolhälsovården och elevvården är mycket viktiga i en tid då den psykiska ohälsan hos barn och unga ökar. Den negativa utvecklingen har pågått under lång tid och svenska ungdomar mår sämre än sina jämnåriga i andra OECD-länder. Särskilt illa är det för unga flickor.

Föräldrar, socialtjänst, skola/elevhälsa, barn- och ungdomspsykiatri och övrig sjukvård behöver samarbeta bättre. Målsättningen är sammanhållna förebyggande insatser som de aktörer som är involverade i barnets vardag deltar i och bidrar till.

Välfungerande och aktivt näringsliv

Det privata näringslivet är grunden för all välfärd. De skattepengar som genereras från det privata näringslivet är grundförutsättningen för den kommunala välfärden.

Utgångspunkten för kommunens engagemang måste vara att utforma sitt näringslivsarbete så det bidrar till ett bra företagsklimat för alla. Jobb skapas när enskilda människor finner det mödan värt att starta eller utveckla ett företag, förverkliga en idé och riskera sitt sparkapital. Fyra av fem nya jobb skapas av småföretagen.

Kommunen har ansvar för att det finns tillgång till industrimark. Kommunen ska genom att vara förutseende underlätta för näringslivets utveckling. Industrimarksreserven ska hållas på en hög nivå och är en långsiktig investering som är en förutsättning för kommunens utveckling.

En kommun som inte konkurrerar med näringslivet

Den kommunala verksamheten behöver servicefunktioner av olika slag. Det kan vara tryckeriverksamhet för kommunala handlingar eller restaurangverksamhet för utbildning av ungdomar eller i arbetsmarknadsprogrammen. Avgörande för dimensioneringen ska vara ett grundbehov och att toppbelastningssituationer upphandlas. Det finns alldeles för många tillfällen då kommunen konkurrerar med det privata näringslivet med t.ex. tryckalster. Kommunen ska ha aktuell policy och riktlinjer i syfte att undvika att kommunal uppdragsverksamhet konkurrerar med sin kommunala ”överkapacitet” med näringslivet. Kommunen ska tillse att kommunal verksamhet som inte tillhör kommunens kärnverksamhet och som kan bedrivas privat, konkurrensutsätts på lika villkor som den privata eller avknoppas. Avgörande för valet ska vara bättre eller lika kvalitet till lägre eller lika kostnad jämfört med egenregi samt att det finns tydliga regler för hur negativa avvikelser ska hanteras respektive vad som gäller för att avtalet upphävs före avtalstidens utgång.

Arbetsmarknadsåtgärder som leder till egen försörjning

Vi kristdemokrater anser det ytterst angeläget att så många Botkyrkabor som möjligt har arbete och egen försörjning. Utgångspunkten för den kristdemokratiska arbetsmarknadspolitiken är att ge människor förutsättningar för att kunna ta ansvar för sitt eget liv. De samlade insatserna för vuxna ska leda till att arbetslösa Botkyrkabor blir anställningsbara på framtidens arbetsmarknad.

Arbetsmarknadsåtgärder ska prioriteras före passivt kontantstöd. Långtidsarbetslöshet och arbetslöshet för ungdomar ska bekämpas kraftfullt. Åtgärder och utbildning för att förhindra långtidsarbetslöshet måste inriktas mot kompetenshöjning som kan underlätta att få arbete i de branscher som kan antas ha de bästa framtidsutsikterna. Ett utvecklat lärlingssystem bör finnas för att inte minst ungdomar ska kunna få yrkes- och arbetslivserfarenhet.

Validera kunskaper och kompetens

Att identifiera kunskaper och kompetenser genom validering ska, menar vi, även fortsättningsvis vara ett verktyg för att hjälpa individer till egen försörjning.

Kommunen ska medverka till att tillvarata den unika kompetens som personer med bakgrund från andra kulturer än den svenska besitter på ett bättre sätt än i dag. Språkbarriärer, svårförståeliga regelverk och

långa administrativa procedurer hindrar många invandrare att utnyttja sitt kunnande och sina meriter vid anställning eller genom att starta eget företag.

Naturlig integration och mångfald

Människor från andra länder ska inte betraktas som ett problem, utan som individer med kraft och energi att bygga sig en ny framtid som en del av det svenska samhället. Segregationen bryter ned möjligheterna för kommunens invånare att utveckla ett gemensamt ”vi” och gör att människor inte upplever sig ha makt över den egna tillvaron. Detta skapar utanförskap och maktlöshet.

Bra skolor för barnen att gå i, att kunna hitta bostad, trygga bostadsområden, fungerande kollektivtrafik och en chans att få arbete är viktiga delar som måste fungera för att underlätta integration och delaktighet i samhället. Skötsel av gårdar och andra kommunala områden när det gäller skräphantering, reparationer, upprustning m.m. är också viktiga åtgärder för att skapa trygghet och öka trivsel för att man ska känna sig hemma i sitt eget område. Områden där man trivs och känner sig trygg i kan man rekommendera andra att flytta till.

Medborgardialog för bättre beslut

Det ska vara ett aktivt medborgarengagemang i kommunala frågor. Möten, utställningar, tryckta och elektroniska medier m.m. måste ges större utrymme för att medborgaren ska kunna informera sig ordentligt och vara med och påverka besluten.

Lokala folkomröstningar kan vara ett bra sätt att ta reda på folkviljan. Omröstningarna måste dock förberedas väl och valseklarnas förslag utformas på ett tydligt sätt. I t.ex. budgetfrågor där beslut medför konsekvenser på andra områden än det som själva omröstningen gäller är folkomröstningsinstrumentet inte att rekommendera.

En ökad utbyggnad av och kunskap om IT kan ge medborgarna större möjligheter att tillgodogöra sig politiska beslut.

För att den representativa demokratin ska fungera är det viktigt att de förtroendevalda ges rimliga förutsättningar att fullgöra sina uppdrag. En stor öppenhet ska finnas för att ta tillvara tankar, idéer och förslag från medborgarna.

Bemötande med respekt och värdighet

Värdighetsgaranti – boende i särskilda boenden

En hjärtefråga som vi kristdemokrater länge drivit är värdighetsgarantin inom äldreomsorgen. Garantin innebär en utfästelse om vad den äldre kan förvänta sig i omsorgen och öka möjligheten att vara delaktig och ställa krav. Det bör också finnas en förbindelse om kompensation ifall kommunen inte lever upp till denna kvalitetsnivå.

- a) Det ska finnas en läkare knuten till varje äldreboende och till varje hemsjukvårdspatient. En läkare som är kunnig i åldrandets sjukdomar och problem och som regelbundet besöker dessa omsorgstagare.
- b) Det ska genomföras regelbundna läkemedelsgenomgångar för samtliga brukare 65 år och äldre på äldreboenden eller i eget boende med insatser från kommunal hemsjukvård, för att öka kvaliteten och säkerheten i läkemedelsbehandlingen.
- c) Det ska finnas eget rum för alla som så önskar.
- d) Det ska finnas skilda vårdenheter för demenssjuka och andra boende.

Tjänstegarantier tydliggör ansvarsfördelningen

En kritik som ofta riktas mot den kommunala verksamheten är att det är svårt att få tydliga besked om vad som gäller. Det kan handla om tillstånd av olika slag eller att få tid hos en enskild tjänsteman. Genom att införa tjänstegarantier för olika områden kan det bli bättre tydlighet, till exempel att bygglov garanteras inom en viss tid. För att kunna införa tjänstegarantier behöver kommunen analysera sina egna

rutiner och därefter ställa upp garantivillkoren. Om kommunen inte klarar att uppfylla garantin så ska någon form av kompensation utgå, till exempel att bygglovsavgiften uteblir. Det viktigaste för medborgaren eller företagaren är inte att allt går väldigt fort utan att man faktiskt vet när beslut kommer. Det möjliggör en bättre planering och framförhållning.

Stor uppmärksamhet måste ägnas åt kvalitetsfrågorna. Uppföljning och utvärdering är viktiga frågor för den kommunala ledningen. Konkreta garantier ska så långt det är möjligt utfärdas för kommunala tjänster. Det ska finnas tydliga rutiner för hantering av klagomål och kompensation.

En trygg kommun

Ett tryggt närområde

Det har blivit allt vanligare att man som medborgare upplever mindre trygghet/otrygghet inför att vistas ute på kvällar och nätter och man känner en större oro för att utsättas för rån, misshandel eller vandalisering av privat egendom. Botkyrka ska vara en trygg kommun att växa upp i, där människor vågar röra sig fritt.

Det är viktigt att man i alla områden ser till att det hålls städat och att man snabbt sanerar klotter för att inte skapa en känsla av att det är ett mindre attraktivt område. Annars är det risk för att det sker allt fler överträdelser vilket skapar en negativ spiral. Det är också viktigt med synliga poliser för att ett område inte ska uppfattas som laglöst där gäng styr, vandaliserar, säljer droger, bränner bilar och drar in allt yngre barn och ungdomar i olika kriminella aktiviteter. Det är viktigt att polisens brottsförebyggande arbete sker i samarbete med ett flertal andra samhällsaktörer för att på bästa sätt vara välinformerad om den specifika kommunalens problematik.

Man behöver i så stor utsträckning som möjligt arbeta för integrerade områden där bostäder i kombination med näringslivet och föreningar finns representerade. På så vis skapas nya aktiviteter och en öppenhet i olika områden och förutsättningar för en mångfald av medborgare att vistas. Det krävs att man skapar attraktiva platser för en naturlig genomströmning av människor vilket ger en positiv effekt och långsiktigt motverkar segregation.

Förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism

Säkerhetspolisen (Säpo) ser den våldsbejakande islamismen som vårt största terrorhot. Man uppskattar att omkring 300 svenska kommuninvånare kan ha åkt ner till Irak och Syrien och anslutit sig till terrororganisationen Islamiska Staten (IS) för att döda, våldta, förslava människor och ödelägga kulturarv. Många ser problemet långt där borta och inser inte hur stort det är förrän det kommer närmare.

Kristdemokraterna anser att Säpo och polisen inte ska vara ensamma om att förebygga extremistiskt våld. Framför allt ska lokal samverkan för att förebygga att unga rekryteras till våldsbejakande grupper bli bättre. En del i det förebyggande arbetet handlar om att ge stöd och utbildning till medarbetare i kommunen. Det gäller till exempel skolpersonal, personal på fritidsgårdar eller medarbetare inom individ- och familjeomsorgen för att bli bättre på att fånga upp unga som är i riskzonen för att radikaliserar.

Trygga uppväxtvillkor

Vår framtida fysiska och psykiska hälsa grundläggs under barndomen. Vår uppväxtmiljö har betydelse för hur sårbara vi blir för olika påfrestningar, hälsorisker och för våra levnadsvanor som vuxna. Barn och familjer i "riskzon" måste ges särskild uppmärksamhet. Barn i familjer med ekonomiska svårigheter är särskilt utsatta. Sambandet mellan barns hälsa och föräldrarnas ekonomiska och sociala situation är tydligt.

Att försörja sig genom kriminalitet ska inte vara ett alternativ för barn och ungdomar. Det måste finnas tillräckligt mycket hopp för att kunna drömma om en bra framtid. För det brottsförebyggande arbetet är det avgörande med ett bra samarbete mellan kommun, polis och socialtjänsten. Det är mycket viktigt att polisen tidigt får möjlighet att bygga upp förtroende hos Botkyrkas barn och ungdomar genom varaktig relation och dialog. Kristdemokraterna anser att varje enskild skola bör ha en särskild kontaktpolis som genom återkommande besök lär känna eleverna och berätta om ordning och reda, rätt och fel samt kontinuerligt besöka ungdomsgårdar i området.

Med tanke på föräldrarnas mycket viktiga roll i sina barns liv vill vi att kommunen garanterar föräldrastödsprogram varje år. Föräldrastöd är en oerhört viktig del i att förbättra relationen mellan barn och förälder och för att förebygga framtida problem. Det behövs en kontinuitet gällande dessa satsningar då familjen är den viktigaste gemenskapen och barn som växer upp i trygga familjer får bättre förutsättningar att klara livets utmaningar.

Bra förebilder och det civila samhället

De olika religiösa församlingarna i kommunen kan ha stor inverkan när det gäller barn och ungas tillvaro. Det finns bra förebilder inom församlingarna som är respekterade och som många gånger är väl kända av ungdomarna inom de olika kommundelarna. Det är viktigt att man samarbetar med och stöttar församlingar och föreningar i det arbete som man gör med ungdomar. Församlingarna är ofta en stor och viktig del av vardagen för många familjer.

Unga vuxna som inte längre kan vara på ungdomsgårdarna behöver en plats att vistas. Det blir lätt att man driver runt och risken är att man inte längre får kontakt med bra vuxna förebilder. Det är därför viktigt att man från kommunens sida arbetar aktivt med att se till att det finns träffpunkter för unga vuxna i samtliga kommundelar.

Trygghetskontrakt – för att säkra likvärdig vård

Tillit skapar trygghet. Man ska kunna lita på att äldreomsorgen fungerar den dag man behöver den. Äldre vill inte ha mer vård och omsorg än nödvändigt. Däremot vill de känna trygghet i att de själva kan bestämma hur de ska bo och leva. Vi kristdemokrater vill därför införa ett nytt sätt att tänka vård och omsorg för äldre. Förutom hög kvalitet och valfrihet i äldreomsorgen vill vi att alla som är över 85 år ska få ett anpassat boende – om de så önskar och oavsett *friskbetillstånd*. En sådan regel skulle skapa trygghet för många äldre.

Personer som beviljats insatser för boende enligt lagen om särskilt stöd och service till funktionshindrade och Socialtjänstlagen ska få sin bostad utan långa väntetider. Kommunen måste ha beredskap för att kunna bygga ut boendet i den omfattning som behövs och då behov uppstår. Det handlar om stöd till personer med bland annat nedsatt hörsel, syn och rörlighet. Det ställer därför ökade krav på samhället och vi måste vara medvetna om att detta kräver smarta lösningar och ökade offentliga resurser.

En kommun med frihet att välja offentligfinansierad vård mellan olika utförare

Rätt till Eget Val – Inför LOV

Respekten för äldre människors integritet och självbestämmande kräver att valfrihet präglar utformningen av det stöd som ges. Betoningen på valfrihet får dock aldrig bli ett viktigare mål än tryggheten i vården och omsorgen. För de allra mest utsatta – dementa, multisjuka och andra med nedsatt autonomi – är tryggheten och värdigheten så mycket mer angelägen.

Sedan Lagen (2008:96) om valfrihetssystem (LOV) trädde i kraft den 1 januari 2009, har majoriteten av landets kommuner infört eller kommer att införa LOV. Lagen tillkom i syfte att stärka den enskildes möjligheter till inflytande över den egna vardagen. De äldre blir bemyndigade att själva välja utförare av

vård och omsorg och det underlättar för nya vårdgivare att etablera sig. En mångfald av aktörer både höjer kvaliteten generellt och att det driver de kommunala verksamheterna att förbättra sig ytterligare. LOV bygger på att det inte är någon priskonkurrens mellan utförarna. Ersättningen till utförarna är lika och bygger på den modell kommunen själv bestämmer utifrån vårdtyngd och utförd insats. Det är således inte priset utan kvaliteten som kommer att avgöra vem som får den enskildes förtroende att utföra tjänsterna. Med LOV ställer kommunen upp kvalitetskraven och ser till att dessa efterföljs av alla. Därigenom behålls en tydlig demokratisk kontroll över äldreomsorgen i kommun. Välfärdens kärnvärden förblir intakta, det vill säga insatser efter behov med solidarisk finansiering. Men det erbjuder mer av valfrihet för den enskilde och utvecklar de äldres välfärd efter deras behov. Makt förflyttas från politiker till medborgare.

Flexibel hemtjänst

En väl utbyggd hemtjänst ger trygghet, skapar tillit och ökar möjligheten till att bo kvar hemma längre. Hemtjänstinsatserna ska vara flexibla för att på bästa sätt kunna möta den enskildes behov och ge individen ökat inflytande över beviljad insats. Hur hemtjänststimmar används kan variera från vecka till vecka och ska bestämmas i samspelet mellan den enskilde och personalen. Hemtjänsten är basen i äldreomsorgen och är ett stöd även för anhöriga. Den sociala delen bl.a. vikten av att den enskilde upplever sig bli ompysslad, såväl som observerad och personligt tilltalad, av hemtjänsten bör särskilt uppmärksammas.

En mångfald av boende

Bostäderna kan ha olika utformning och verksamheterna kan ha varierande inriktning. De som önskar att bo i eget boende ska ha denna möjlighet. Men det finns hos många äldre ett önskemål att få känna tryggheten i att bo i en gemenskap. Därför är det angeläget att det i kommunen finns tillgång till olika former av boenden. Förutom särskilda boendeformer, som innehåller mer omfattande vård och omsorg, behövs det också planeras för seniorbostäder för äldre som vill och önskar bo i en gemenskap. Det ska vara en självklarhet att senior- och äldreboende finns i eller i närheten av den kommunal del där vederbörande tidigare bott. Vi anser också att det är ovärdigt att ett äldre par, som levt många år tillsammans, där den ena blir sjuk och i behov av äldreomsorgen men den andra fortsatt är frisk ska tvingas flytta isär. Det är därför mycket viktigt att man ser till att parboendegarantin gäller.

Valfrihet och mångfald av skolor

Rätten att välja skola är en demokratisk rättighet. Kommunen ska ge goda och likvärdiga förutsättningar för såväl den kommunalt drivna som den fristående skolan. Alla skolor ska ges stöd att marknadsföra sin profil och därmed visa på en mångfald av skolor i kommunen. En fullständig insyn och kontroll är nödvändig för att garantera likvärdigt kvalitet.

Rättvisa mellan barnfamiljer – Kommunalt vårdnadsbidrag

Orättvisorna mellan barnfamiljerna är idag stora och till klar nackdel för de familjer som på hel- eller deltid väljer att inte nyttja den barnomsorg som har kommunalt stöd. Kristdemokraterna har i regeringsställning tillsammans med övriga partier i alliansen genomdrivit en lag som ger kommunerna generell rätt att införa kommunalt vårdnadsbidrag. På så sätt fördelas offentligfinansierade medel utifrån föräldrarnas önskemål mer rättvist mellan alla barnfamiljer oavsett omsorgsform. Kommunen ska ge kommunalt vårdnadsbidrag till de föräldrar som själva på hel- eller deltid ordnar sin barnomsorg. Kommunen ska självklart erbjuda olika former av barnomsorg. Likvärdigt stöd ska ges till såväl kommunala som enskilda förskolor, familjedaghem eller föräldra- och personalkooperativ.

Medarbetare med respekt och som medmänniskor

För att kommunen ska vara en konkurrenskraftig arbetsgivare och attrahera ny arbetskraft krävs goda arbetsvillkor. En god arbetsmiljö är avgörande för vårt välbefinnande och att ha inflytande över sin arbetssituation, och möjlighet att påverka arbetets utformning är av stor betydelse för hur medarbetare mår långsiktigt. Det är mycket viktigt att man får möjlighet att vara med och påverka och aktivt ta del i

utvecklingen av kommunens verksamheter. Arbetsplatsen ska vara en plats där man bemöter varandra med respekt och samarbetar, erbjuds kontinuerlig kompetensutveckling, får starkt stöd från arbetsledningen och har en rimlig arbetsbelastning.

Mycket har hänt i den offentliga sektorn under de senaste decennierna. Kommunerna har fått ett allt större åtagande, som fått till följd att arbetsgivaransvaret omfattar väldigt många och väldigt olika yrkeskompetenser. En stor del av kommunens medarbetare har högskoleutbildning. Trots att det även gäller de många kvinnor som arbetar i offentlig sektor har det inte märkts på de kvinnodominerade yrkesgruppernas löner. Detta måste uppmärksammas och riktlinjer utarbetas för att på sikt komma till rätta med detta.

Sund ekonomisk hushållning

En god ekonomi är grunden för utveckling av kommunal service. Med god ekonomi menar vi en god hushållning med de medel som anförtrots de förtroendevalda att använda till gemensamt finansierad service. Kristdemokraternas hushållningssätt grundar sig på förvaltarskapstanken, där de förtroendevaldas uppdrag är att förvalta de medel som finns för att få ut mesta möjliga nytta till lägsta möjliga kostnad av de satsade medlen. Förvaltarskap är inte kortsiktigt, det innehåller ett hållbarhetsperspektiv och ett ansvar mot kommande generationer.

En kommun som vågar ompröva för största möjliga nytta

All kommunal verksamhet måste ständigt prövas för att nå målet som är mesta möjliga service till lägsta möjliga kostnad. Omprövningen blir i längden en garanti för att kommunen ska kunna erbjuda en social grundtrygghet, en förskola och skola med kvalitet och en omsorg om äldre och funktionshindrade som är värdig.

Genom att hushålla med de kommunala resurserna kan det skapas handlingsutrymme att göra satsningar på angelägna och eftersatta områden. Det måste också i den kommunala budgeten finnas ett överskott för angelägna investeringar. Ett positivt ekonomiskt resultat är alltså en förutsättning för en god utveckling.

Inga onödiga risker med borgen och lån

De långsiktiga konsekvenserna av stora investeringar ska noga beaktas och kalkyleras innan beslut fattas. Kommunens skuldsättning måste hållas under noggrann bevakning och det är viktigt att kommunen har en god soliditet. Stor försiktighet ska eftersträvas med kommunal borgen. Vid beslut ska det finnas ett underlag som grundligt belyser risksituationen och ställer den i relation till kommunens eget kapital. Kommunal borgen eller utlåning får inte beviljas på ett sätt som riskerar att spelreglerna för den lokala näringssituationen sätts ur spel.

Effektiv och välfungerande kommunal organisation

Kristdemokraternas principiella inställning är att kommunens verksamhet ska bedrivas i förvaltningsform och att kommunala bolag eller andra samverkansformer endast i undantagsfall ska användas.

Förvaltningsformsundantagen (kommunala bolag eller andra samverkansformer) kan gälla verksamheter som bedrivs på konkurrensutsatt marknad för att senare avyttras eller interkommunala verksamheter, (t.ex. verksamheter som bedrivs tillsammans med andra kommuner). Det kan också gälla verksamheter av infrastrukturell karaktär, åtminstone under ett uppbyggnadsskede, av typen VA-anläggningar eller fjärrvärmenät, där ett solidariskt ägande kan bidra till att skapa en struktur för ett hållbarare samhälle genom tillsammans hitta en lösning som bidrar till minskad negativ klimatpåverkan. Huvudfrågan kan vara att finna lösningar som gynnar Botkyrkaborna och i andra hand se över ägar- och driftsformerna.

Kommunala bolag – en del av den kommunala verksamheten

En betydande del av kommunens ekonomi finns i de kommunala bolagen. Ett stort ansvar ligger på partierna att på medborgarnas vägnar utöva uppsikt över bolagens verksamhet via de förtroendevalda styrelseledamöterna. Kommunen ska vara en ansvarsfull ägare med ett väl genomarbetat och formaliserat regelverk för hur de kommunala bolagen ingår i kommunens verksamheter i sin helhet. Ägardirektiv bör komplettera bolagsordningen och ska regelbundet omprövas av kommunfullmäktige. En bolagspolicy bör finnas som anger hur kommunstyrelsens uppsiktsskyldighet över bolagen utövas och hur informationsflödet mellan kommunens olika verksamheter och bolagen ska ske, samt hur gemensamma resurser som personal- löne- och ekonomifunktioner ska samordnas. ”God sed för styrning av kommun- och landstingsägda bolag” framtagna av Sveriges Kommuner och Landsting ska tillämpas i kommunala bolag.

Kristdemokraternas förslag till ekonomiska ramar uppdelad per nämnd

Övergripande

Omvärldsanalys och de ekonomiska målen i flerårsplan

Omvärldsanalysen syftar till att belysa externa faktorer som påverkar kommunens planeringsförutsättningar på kort och medellång sikt. Den handlar om att identifiera trender, signaler, företeelser, värderingar och attityder i omvärlden. Kommunens ekonomiska förutsättningar styrs bl.a. av hur konjunkturen och sysselsättningen i Sverige utvecklas. Statens beslut och statsbidrag samt lagstiftning som påverkar kommunens verksamheter har också betydelse. Befolkningsutvecklingen i Stockholmsregionen är tillsammans med konjunkturutvecklingen viktiga parametrar för att bedöma omvärldens påverkan på Botkyrka kommun.

Konjunkturutvecklingen hanteras i analysen kring finansförvaltningen. Folkmängden samt dess sammansättning har betydelse för hur kommunen ska dimensionera sin verksamhet, framförallt gäller det planeringen av barn- och ungdomsverksamheten samt verksamheten för äldre. Sammantaget handlar omvärldsanalysen om att bevaka och beskriva omvärlden för att kunna analysera vad som kommer att påverka det kommunala uppdraget i Botkyrka kommun i framtiden. Den övergripande omvärldsanalysen ligger till grund för Kommunens flerårsplan 2016-2019. För att definiera en sannolik utveckling måste hänsyn tas till både den historiska utvecklingen och de strömningar som gäller i nuläget. Kontinuerligt bevaka såväl väntade som oväntade signaler för att därefter kunna analysera dessa och förutspå en sannolik utveckling.

Bevakningen och analysen kan i sig aldrig ge några rätta svar, bara möjliga svar. Tolkningen av svaren kan bidra till att kommunen kan agera proaktivt istället för reaktivt och forma sin egen framtid

Arbetsmarknaden bedöms successivt förbättras i takt med att antalet sysselsatta i regionen ökar och konjunkturen förbättras. Samtidigt finns det en hög strukturell arbetslöshet bland vissa grupper som inte påverkas av den ökade efterfrågan på arbetskraft och riskerar att hamna i långvarig arbetslöshet. De grupper som har svårast att få jobb är:

- Arbetslösa med högst förgymnasial utbildning
- Arbetslösa födda utanför Europa
- Arbetslösa med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga
- Arbetslösa äldre (55-64 år)

Antalet jobb inom akademiska yrken har ökat samtidigt som jobb med kort utbildningstid har minskat, en trend som bedöms fortsätta. Risken finns att kostnaderna för samhället blir omfattande om det inte skapas sysselsättning för grupper som riskerar att hamna utanför arbetsmarknaden. Samtidigt råder en brist på arbetskraft inom vissa områden ex. pedagogiska yrken och ingenjörer.

Konkurrensen om arbetskraften är stor i regionen. För kommunen som arbetsgivare behövs en strategi för att behålla och rekrytera personal i framtiden.

Genom att medborgarna gör aktiva val mellan olika huvudmän blir det svårare att förutse det framtida behovet av ex. elevplatser. Den kommunala verksamheten behöver en flexibel organisation med kapacitet till snabb omställning efter framtidens behov. Det kan gälla ex. lokaler, personal och verksamhetsförändringar.

Den digitala utvecklingen ökar medborgarnas krav och förväntningar, men ger också nya förutsättningar för kommunen att utveckla sina verksamheter och tjänster. Omvärldens ökade krav på digitala lösningar och möjlighet t.ex. självservice kommer att påverka kommunens IT-utveckling framöver. Den snabba utvecklingen med förändrade efterfrågemönster som följd ställer krav på att kommunens verksamheter har kännedom om nya tekniska lösningar och nya beteendemönster.

Kunskapsnivåerna hos svenska elever har successivt minskat under en längre tid. Fler elever börjar gymnasiet utan tillräcklig kunskapsnivå samtidigt som svårighetsgraden på kurserna inom gymnasiet har ökat. Fler personer i behov av stöd inom ramen för LSS (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) samtidigt som andelen ungdomar och unga vuxna som riskerar att utveckla psykisk ohälsa har ökat. Antalet äldre ökar, högst ökning sker i den mest omsorgskrävande gruppen. Oron i delar av världen bidrar till att antalet flyktingar ökar. Sammantaget behövs en översyn över hur resurserna används för att få en effektiv och ändamålsenlig resursanvändning. Baserat på forskning studier bl.a. visar att tidiga insatser för barn och unga är investeringar med långsiktiga effekter för både individ och samhälle.

Botkyrka kommun befinner sig nu i en period där befolkningen växer i snabb takt. Det ställer krav på en utökad kommunal verksamhet, bostadsbyggande och investeringar i kommunal infrastruktur i de kommundelar där befolkningen växer. Samtidigt finns det ambitioner att öka resurserna inom delar av kommunens kärnverksamhet.

Kommunens skatt är bland de högsta i länet. Skattehöjning vill vi undvika. Höjd skatt skulle medföra att Botkyrka faller bort för många när man planerar sitt boende. I kommunen finns givetvis en mängd andra plusfaktorer som gör kommunen attraktiv: den unga befolkningen, natur, miljö, närheten till viktiga trafikleder etc.

I årets flerårsplan lägger vi kristdemokrater lika totalekonomiska ramar som majoriteten men självklart med annorlunda fördelning mellan de olika verksamheterna.

Övergripande kommentarer till drift- och investeringsramar

Driftsramar 2016-2017

I förslaget till flerårsplan redovisas som framgår av de ekonomiska sammanställningarna, nämndernas ramar för åren 2016 och 2017.

Investeringsramar 2016-2019

Beträffande investeringsutrymmet generellt sett delar vi uppfattningen att det långsiktiga målet är att det bör ligga på en nivå som gör att de kan finansieras utan ökad upplåning. För att långsiktigt klara målet kring finansiering av investeringarna bör kommunens årliga resultat motsvara minst två procent av skatteintäkterna.

Kommunstyrelsen

En lönepolicy ska stimulera till goda arbetsprestationer och ska fokusera på uppnådda resultat genom att belöna måluppfyllelse och arbetsinsatser som förbättrar den kommunala verksamheten och servicen.

Vi vill verka för en lönepolicy, som grundar sig på lika lön för lika och likvärdigt arbete med hänsyn tagen till individuell prestation. Det ska vara en självklarhet för Botkyrka kommun.

Vi kristdemokrater anser att det behövs bättre kommunikationslösningar mellan de olika stadsdelarna i kommunen och mellan angränsade kommuner. Detta gör att det behövs en total översyn av kommunikationsflödet mellan Tullinge/Flemingsberg via Tumba - Hågelby - Norra Botkyrka. I detta inbegriper vi kollektivtrafiklösningar såväl som vägtrafiklösningar och inte minst Hågelbyledens anslutning till E4/E20. Samtidigt vill vi ha lösningar på miljöproblemen i Alby. I detta sammanhang, vill vi speciellt framhålla vår motion om spårbunden trafik mellan Tumba och tunnelbanan i norra Botkyrka.

När det gäller IT behövs det ordentlig uppföljning av större investeringar. Vi ifrågasätter om investeringarna ger avsedd effekt gällande den interna effektiviteten och att nå ut till medborgarna. IT-servicen borde fungera bättre med de redan gjorda investeringarna. Vi anser att det är av stor vikt att göra förhandskalkyler inför återkommande IT-investeringar och noggranna uppföljningar av dessa.

Vid den senaste mätningen som gjordes med SKL så hamnade Botkyrka på en bottenplats när det gäller att hänvisa och svara i telefon. Resultatet visade att enbart drygt en femtedel av alla samtal besvaras. Här finns det mycket arbete att göra då kommunen inte lever upp till den Telefonpolicy som Kommunfullmäktige beslutat om. Enligt resultatet från kommunens medborgarundersökning 2013 så var det endast 53 % som är nöjda med kommunens bemötande. Många av kontakterna sker via telefon och kan därför vara stor bidragande orsak till resultatet.

Driftramar 2016-2017:

Vi anser att kommunledningsförvaltningen ska ha som uppdrag att ta fram enkla regelverk/utbildning som ger förutsättningar för det lokala näringslivet att vara leverantör till kommunen.

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.

Investeringsram 2016-2019:

Vi kristdemokrater anser att alla investeringar inom kommunledningsförvaltningen ska prövas nogsamt. I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning..

Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden fullgör kommunens uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet och har tillsynsansvaret över byggnadsverksamheten enligt plan- och bygglagen. Nämnden fullgör också de övriga uppgifter som enligt annan lag ska fullgöras av kommunen inom plan- och byggnadsväsendet. Samhällsbyggnadsnämnden är också ansvarig för verksamheterna gata – park och markförvaltning. Nämnden är också kommunens trafiknämnd.

Stockholms läns befolkning ökar, bl.a. till följd av en omfattande inflyttning till regionen.

Det visar den trendbaserade befolkningsprognosen från Stockholms läns landsting framtagen 2012. Vid slutet av 2011 var 2 091 473 personer folkbokförda i länet, och år 2021 beräknas folkmängden i länet uppgå till 2 436 745. Detta kommer givetvis också att påverka Botkyrkas befolkningsutveckling. Befolkningen i Botkyrka förväntas enligt prognosen öka från 90 757 år 2015 till 95 143 år 2019.

Till kommunen flyttar bl.a. barnfamiljer medan ungdomar är den grupp som främst flyttar från kommunen. Givet den stora befolkningstillväxten, såväl i länet som i kommunen, finns det ett ökat behov av bostäder framöver, bostäder anpassade utefter marknadens efterfrågan.

Stockholmsregionens näringsliv växer snabbt. Redan i dag finns en hög koncentration av företag norr om Stockholm. Det finns en risk för att obalansen mellan norra och södra delen av regionen ökar och på sikt är negativ för Botkyrkas framtida utveckling och attraktionskraft. Majoriteten av kommunens

invånare (arbetsför befolkning) arbetar utanför kommunen. I takt med att kommunen växer finns behov av att se över framtida kommunikationsmöjligheter.

Kommunen har ansvar för att det finns tillgång till industrimark. Kommunen ska genom att vara förutseende underlätta för näringslivets utveckling. Industrimarksreserven ska hållas på en hög nivå och är en långsiktig investering som är en förutsättning för kommunens utveckling. Kommunen ska därför snarast initiera en översikt av t.ex. Lindhovsområdet och industrimarken längs E4/E20. Samtidigt måste de miljöproblem som en etablering medför beaktas.

Kommunen behöver se över mark där fullt funktionella modulbostäder med tidsbegränsade bygglov skulle kunna uppföras. Detta skulle kunna lindra en del av bostadsbristen för nyanlända, men också de som är i behov av ekonomiskt bistånd av andra orsaker och blir kvar länge på vandrarhem eller hotell.

Botkyrka kommun ska inte tävla om marknadsandelar mot privata företag. Det får en snedvridande effekt på konkurrensen på marknaden. Vi anser därför att man bör se över hur man, i ett första steg, ska kunna ombilda/lägga Hangaren i Alby i ett eget aktiebolag och i ett andra steg försöka sälja majoriteten av aktierna i det bolaget till en eller flera externa aktörer.

Driftram 2016-2017:

Vi kristdemokrater menar att kommunen ska: planera för industrimark för näringslivets behov; anpassa äldreboendet i varje kommundel; verka för förnyelse av detaljplaner som är inaktuella inte minst i norra kommundelarna; verka för att det ska finnas ett brett utbud av upplåtelseformer för det egna boendet i varje kommundel; vidta åtgärder för att göra kollektivtrafiksresandet mer attraktivt samt utveckla gång- och cykelvägar. I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.

Investeringsram 2016-2019:

Vi kristdemokrater anser att alla investeringar inom samhällsbyggnadsförvaltningen ska prövas noga. I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden ansvarar för den allmänna VA-anläggningen, kommunens allmänna mark och förvaltning av kommunens fastigheter och inhyrda lokaler.

Med start den 1 januari 2015 har en organisationsförändring skett inom Tekniska förvaltningen. Förändringen innebär att Tekniska nämnden kommer att ha en egen teknisk förvaltning omfattande följande:

- Städservice som ansvarar för all städning i kommunen. Kunderna är de övriga förvaltningarna.
- Lokalförsörjning och fastighetsförvaltning ansvarar för bygg och underhåll av kommunens lokaler.
- Botkyrka kommuns VA-verksamhet har som sitt huvudsakliga uppdrag att se till att leverera dricksvatten av god kvalitet till brukarna samt omhänderta dag- och spillvatten på ett långsiktigt hållbart sätt.
- Teknik och logistik tar hand om Gata/Park, snickeri, transportcentralen, fordonsverkstad och fordon & maskin.
- Stödfunktion i ekonomi.

Driftram 2016-2017:

Vi Kristdemokrater vill verka för en hållbar utveckling och att kommunen ger medborgarna en god kommunal service med en hög kvalitet och kostnadseffektivt. Vi kan konstatera att kommunen inte klarat planerat underhåll under flera år pga. akuta underhållsbehov, som i sin tur har resulterat i eftersatt planerat underhåll och därmed ökade akutinsatser. Vi ökar därför driframen med 4 MSEK från posterna Volymreserv (2 MSEK) och KS/KF förfogande (2 MSEK). Vi kristdemokrater vill att kommunen säkerställer utvecklingen för de VA-verksamhetsbehov som ännu inte är tillgodosedda.

Kommunen bör snarast utreda och ta fram förslag till minskad el-, vatten och värmeförbrukningen i kommunens lokaler.

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.

Investeringsram 2016-2019:

Vi ökar investeringarna under perioden 2016-2019 med totalt 88 MSEK. Reserverade pengar för idéhuset på 88 MSEK, som inte finns synligt presenterade i Flerårsplan för 2016-2019, vill vi satsa för att lösa dagvattenproblemen i Tullinge samt öka underhållsinsatser för kommunens fastigheter. Det är ett stort miljöproblem och viktigare att åtgärda än att bygga ett dyrt Idéhus samt att det är en hälso- och säkerhetsfråga för kommunmedborgarna. Vi kristdemokrater vill understryka att det behövs underhållsinsatser för att bevara och återställa värdet på kommunens fastigheter. Det behövs också en utvärdering för ställningstagande om avyttring av de anläggningar som inte bedöms behövas inom överskådlig tid.

Inom utförandeverksamheten på Gata/Park-enheten skulle vi vilja att kommunen ser över möjligheten att införa en GPS-baserad snöröjning för att en bättre översikt på exakt vilka gator som ska snöröjas och med vilken intensitet det skall ske när vi har snönederbörd.

En funktionsnedsättning får inte ska bli ett funktionshinder. Det är mycket viktigt att skapa förutsättningar för att alla ska kunna vara delaktiga i sammanträden och föreläsningar på lika villkor. Samtliga sammanträdesrum i Botkyrka kommunalhus bör därför förses med högtalaranläggning och hörselslinga.

Kultur- och Fritidsnämnden

Att kunna ta del av och uppleva musik, teater, konst och litteratur; att kunna delta i idrotts- och andra föreningsaktiviteter; att fritt kunna ströva i skog och mark hör till det som räknas till god livskvalitet. Kultur- och fritidsnämnden arbetar för att Botkyrka skall vara en kommun där människor vill bo därför att man erbjuds att ta del av och uppleva musik, teater, konst och litteratur och att kunna delta i idrotts- och andra föreningsaktiviteter. På fritidsgårdar, bibliotek, bad och idrottsanläggningar bedrivs året om en omfattande verksamhet inte minst för barn och ungdomar. Konsthallen i Tumba centrum är ytterligare ett exempel på nämndens arbete för att göra kultur tillgänglig för alla.

Föreningarna och de ideella organisationerna i Botkyrka är en viktig resurs för att skapa ett socialt nätverk, utveckla demokratin, medverka till en fördjupad kunskap om vår kultur och idétradition, samt för att bedriva en meningsfull fritidsverksamhet. Därför är det viktigt för kultur- och fritidsnämnden att stödja föreningarna med ekonomiska bidrag.

Vi vill fortsätta att främja och utöka möjligheten till spontanidrott i Botkyrka.

Syftet med den organiserade spontanidrotten är att erbjuda meningsfull fritid och fysisk aktivitet till målgrupper som står utanför föreningslivet. Genom att öppna idrottshallarna på tider de normalt är stängda och erbjuda gratis verksamhet i trygga former utan krav på föranmälan, finns också tydliga brottsförebyggande effekter och positiv inverkan på rekrytering för föreningslivet. Verksamheterna i Botkyrka genomförs i nära samarbete mellan lokalt föreningsliv, näringsliv och kommun. Den organiserade spontanidrotten är ett viktigt verktyg för att kommunen ska kunna erbjuda idrott för alla unga Botkyrkabor, oavsett ekonomisk och social bakgrund, som komplement till den traditionella föreningsidrotten. I Botkyrka drivs den organiserade spontanidrotten genom stöd till föreningslivet.

E- böcker är ett viktigt verktyg i Botkyrkas läslyft och satsningen på läslust och läskunnighet. Genom utlåning av e-böcker når biblioteken nya målgrupper och lockar fler till läsning. För att kunna dra nytta av e-bokens fulla potential som läsfrämjande verktyg och för att skapa en jämlik tillgång till e-böcker i hela kommunen behöver dels utbudet av e-böcker breddas, till exempel på fler språk än svenska, och dels metoder utvecklas för att främja e-boksläsande hos fler. Idag lånas enbart cirka 10 % av e-böckerna i de norra kommundelarna. Därför är det särskilt viktigt att göra en satsning i de norra kommundelarna.

Idag bedriver Botkyrka mötesplatsverksamhet för unga vuxna i Fittja och Alby. Efter Alby och Fittja har Hallunda/Norsborg högst ungdomsarbetslöshet, högst andel ungdomar som varken arbetar eller studerar, lägst förvärvsfrekvens bland unga vuxna, lägst behörighet till nationella program och högst ohälsotal för unga vuxna i hela kommunen. Till det är medelinkomsten för samtliga åldrar lägst i Hallunda/Norsborg efter Alby och Fittja. Etableringen av en mötesplats i Hallunda/Norsborg kan vara ett viktigt steg i arbetet med att nå unga vuxna i området.

Driftramar 2016-2017:

Vi kristdemokrater vill att nämnden utreder möjligheterna att införa nolltaxa för kommunens idrottsanläggningar.

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.

Investeringsram 2016 till 2019:

Kristdemokraterna anser att nämnden ska förbättra sin styrning och uppföljning av investeringar för att motverka oönskade kostnadsökningar. Vi anser att alla investeringar inom kultur- och fritidsnämnden ska prövas noggsamt. Vi minskar investeringarna under perioden med totalt 88 MSEK som avsatts för uppförande av Tullinge Idéhus, som inte finns synligt presenterade i Flerårsplan för 2016-2019. Istället placerar vi dessa miljoner i Tekniska nämnden för att lösa dagvattenproblemen i Tullinge samt öka underhållsinsatser för kommunens fastigheter.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden ansvarar för kommunens arbetsmarknadsåtgärder, vuxenutbildning och frågor som rör högre utbildning, exempelvis yrkeshögskoleutbildningar och andra eftergymnasiala utbildningar. Nämnden ansvarar också för samhällsorientering enligt lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, samt utförandet av daglig verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) i Botkyrka kommun.

Utbildningsplatser är en av de allra billigaste åtgärderna i kampen mot arbetslösheten. Förutom att antalet arbetslösa sjunker, då de i stället utbildar sig, så gör deras ökade kompetens dem mer attraktiva på arbetsmarknaden. Dessutom ökar Sveriges konkurrenskraft med välutbildade människor.

Vägledning Kompetens Botkyrka har en nyckelroll i att medborgarnas framtid när det gäller studier och arbete. Det är viktigt att man arbetar serviceinriktat och engagerat för att bistå medborgarna med en överblick, helhetsperspektiv och en klar målinriktning för studier och arbetssökande.

Driftramar 2016-2017:

Vi anser att driftsramen ska inrymma: Resurser för fler lärlings- och praktiska utbildningar; Höjning av habiliteringsersättningen till den nivå som gäller i Stockholms Stad.

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.

Investeringsramar 2016-2019:

Vi instämmer i majoritetens bedömning.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden har till uppgift att vara huvudman för förskolan, skolbarnomsorgen, förskoleklassen, grundskolan, gymnasium, särskolan på grundskolenivå och gymnasienivå och fattar de politiska besluten inom utbildningsförvaltningens ansvarsområde. Nämnden har också uppföljningsansvaret för ungdomar som står utanför gymnasieskolan.

Det är idag hård konkurrens om lärare i länet och Botkyrka måste göra sitt yttersta för att attrahera och behålla skolpersonal. Detta är av stor vikt då lärarnas betydelse för kunskapsresultat och barn och ungas framtid är stor. En lön som reflekterar det ansvarsfulla arbete som lärare har är en bra start. För övrigt

måste vi kunna erbjuda kontinuerlig kompetensutveckling och goda arbetsvillkor där arbetsbelastningen är rimlig. Att också kunna erbjuda bostad i samband med anställningen är ett bra konkurrensmedel, men som helt beror på hur mycket kommunen kommer att bygga de kommande åren.

Vi kristdemokrater anser att kommunen bör främja att fler privata aktörer etablerar sig både för att minska kommunens investeringar, men också för att öka valfriheten för barn och föräldrar. Friskolor kan bidra till en mångfald och till skolutvecklingen i kommunen i stort då den kommunala skolan måste se till att hålla samma nivå och standard när det gäller kvalitet. Detta leder till en positiv konkurrens som skapar ett större tryck på skolorna att bättra sig både när det gäller förnyelse av skolans arbetssätt, nära kontakt med barn och föräldrar och att attrahera kunniga och engagerade lärare.

Det är viktigt att man arbetar med de verktyg och arbetsmetoder som finns för tobaksförebyggande i skolan och för en tobaksfri skoltid. Det är också betydelsefullt att kommuner som arbetar med folkhälsofrågor och de som arbetar i skolan är trovärdiga i det förebyggande arbetet genom att inte röka själva. Vi anser därför att alla medarbetare inom förskola och skola inte tillåts att röka under arbetstid och ser till att man byter kläder om man röker på sin lunchrast. Personalen ska informeras tydligt om detta och erbjudas rökavvänjning. Detta är en arbetsledarfråga som ska ingå i medarbetarsamtalet måste följas upp kontinuerligt.

Driftram 2016-2017:

Det förväntas bli volymförändringar under perioden. Vi omdisponerar jämfört med majoritetens förslag genom att tilldela resurser för anskaffande och drift av fler familjedaghem, möjlighet till offentligfinansierad barnomsorg genom införandet av reformen som möjliggör kommunalt vårdnadsbidrag och därmed en större valfrihet. Dessa satsningar finansieras i sin tur genom minskade kapitalkostnader eftersom investeringar i förskolor kan senareläggas och i några fall tillfälligt ersättas med ”förskolebussar”.

I de ramar vi anger ska, utöver vad som angivits ovan, kommunen:

- införa en kvalitetssäkring av förskolan som tar hänsyn till lokalernas beskaftenhet, utemiljön, personaltätheten, barngruppernas storlek etc.;
- erbjuda ”inskriven” fritidsverksamheter för 10 till 12 år i anslutning till skoldagens början och slut, i rimlig omfattning, nära barnens hem;
- verka för att fler än i dag uppnår godkända studieresultat;
- erbjuda en skola med en läromiljö som tar till vara lusten att lära;
- tillsäker att varje elev kan uppleva en trygg skola fri från mobbning och kränkande handlingar;
- erbjuda en flexibel skolgång där alla kan nå målen inom 8-10 år i grundskolan
- för varje elev ha en egen utvecklingsplan som regelbundet följs upp och ges till föräldern skriftligt, då delaktigheten är helt avgörande för ett bättre stöd till barnet och föräldern
- verka för införande av ”elevhälsoteam” på varje skolenhet, för att få en bred kompetens runt barnets behov. Att elevhälsan fungerar väl är viktigt i tider av lågkonjunktur, då vi kan räkna med ett stigande antal arbetssökande föräldrar och att oro kan drabba familjen. Denna åtgärd främjar kommunens ekonomi i ett ansträngt ekonomiskt läge. Det är oacceptabelt att familjer och enskilda lärare inte får stöd när ett behov har identifierats.

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.

Investeringsramar 2016-2019:

Beträffande nya byggande av förskolor där behovet just nu är stort menar vi att alla tillgängliga alternativ, familjedaghem, kooperativ eller egen regi med t.ex. Vårdnadsbidrag ska utredas och genomföras där det är möjligt. På så sätt kan investeringar i egna byggnader senareläggas, vilket också skulle innebära mer valfrihet för barnfamiljer

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.

Socialnämnden

Socialnämnden ska vara det yttersta skyddsnetet för kommuninvånarna och skapa förutsättningar för att dessa har en acceptabel social situation enligt gällande lagstiftning. Nämnden ska främja en samhällsutveckling som syftar till social och ekonomisk trygghet för människorna i kommunen och stödja utsatta individer och familjer som har behov av kompletterande samhällsinsatser.

Socialnämnden fattar de politiska besluten inom individ- och familjeomsorgen, det vill säga barn- och ungdomar, ekonomiskt bistånd (socialbidrag), vuxna med beroende och missbruk, och vuxna med psykiska funktionshinder. Nämnden ansvarar också för de öppna förskolorna i kommunen. Socialnämndens uppdrag utförs av socialförvaltningen.

Driftram 2016-2017:

För oss kristdemokrater motiverar solidaritetsprincipen att ta gemensamt ansvar för alla människor, i synnerhet de utsatta. Vi anser att socialpolitiska insatser måste präglas av respekt för den personliga integriteten och ge förutsättningar för inflytande och delaktighet från den enskilde både när det gäller vuxna och barn. I september 2012 föreslog regeringen i proposition ”stärkt skydd för barn och unga” ändringar i socialtjänstlagen i syfte att stärka stödet och skyddet för barn och ungdomar som far illa eller som riskerar att fara illa. Tillsynsärenden inom hälso- och sjukvård ökar då den statliga tillsynen förstärks. Socialnämnden står inför en rad utmaningar de kommande åren som kommer att kräva både resurser och nyskapande idéer.

Att tillförsäkra att barn och unga inte far illa är ett ansvarsfullt och många gånger komplicerat uppdrag. En lagstadgad verksamhet måste uppfylla de krav gällande utredningar och åtgärder som lagen kräver och kan inte gå med underskott år efter år. Dessa brister på resurser kan potentiellt skada barn och unga då man inte kan garantera kvalitén i socialtjänstens verksamhet och öka kostnaderna i allt för hög grad. En mycket viktig del av arbetet handlar om kontinuitet och uppföljning. Kostnaderna för det ekonomiska biståndet uppskattas fortsättningsvis stadigt att öka och vi ökar därför driframen för nämnden med motsvarande 5 MSEK för 2016 från posten KS/KF förfogande.

Hög arbetsbelastning och hög personalomsättning kan leda till att barn och unga faller mellan stolarna när inte tillräcklig erfarenhet finns samt att antalet ärenden per person inom socialtjänstens är högt. Detta kan också leda till sämre uppföljning vid placeringar och längre placeringar vilket i sin tur leder till högre kostnader. Risken finns för att barn, unga och vuxna far illa då anmälningar och utredningar går för långsamt samt att uppföljningarna av insatserna blir lidande.

Åtgärder behöver genomföras för att kommunen ska få behålla personalen långsiktigt. Man behöver en strukturerad och individuellt utformad introduktion för nyanställd personal inom socialtjänsten för att man ska klara av de utmaningar som arbetet långsiktigt innebär. Sedan kan man succesivt övergå till svårare ärenden. Lönerna måste ligga i linje med det ansvar och den kompetens som personalen har annars är det svårt att motivera personer att stanna. Det behövs också personal med speciell kompetens som kan hantera ärenden gällande brukare med mer komplexa behov. Men även om man kommer till rätta med personalbristen och kompetensutvecklingen så behövs en strukturerad organisation uppifrån som är utrustad med den övergripande kunskapen för ett samhälle i allt större behov av sociala tjänster.

Bostadsbristen leder till höga kostnader för hotell och vandrarhem då placeringarna där blir många. Om en familj inte har någonstans att ta vägen och alla lägenheter som kommunen hyr är upptagna, blir nödlösningen t.ex. ett rum i ett lägenhetshotell eller vandrarhem vilket ofta blir långvarigt och innebär höga kostnader som enligt prognosen inte ser ut att minska någon gång de kommande åren.

Bostadsbrist och arbetslöshet i landet påverkar alla och innebär att en allt större grupp dessutom söker sig till socialtjänsten som annars inte har en social problematik, vilket ytterligare ökar belastningen. Det behöver byggas mer generellt, både när det gäller lägenheter för unga, arbetslösa och människor med sociala problem. Kommunen borde också se över möjligheten att i framtiden bygga modulbostäder med

tidsbegränsade bygglov. Detta skulle kunna lindra en del av bostadsbristen för nyanlända, men också de som är i behov av ekonomiskt bistånd av andra orsaker och blir kvar länge på vandrarhem eller hotell.

Barn och ungdomars psykiska hälsa och föräldrars möjligheter och förmåga att på ett fullgott sätt kunna ta hand om sina barn och lösa de problem som kan uppstå i ungdomsåren påverkar hela samhället i stort. Det är mycket viktigt med insatser såsom föräldrastöd vilket samhället tjänar på i längden. Mår familjen bra så mår samhället bra. Ett utvecklat föräldrastöd bör prioriteras så att alla föräldrar som önskar kan delta och att informationen om föräldrastödsprogrammen når ut till alla och erbjuds varje år.

Det är viktigt att den nya resursfördelningsmodellen tar med fler faktorer än befolkningsutvecklingen i beräkningen av framtida volymförändringar. Ett system som i allt för stor utsträckning tar hänsyn till parametern – volymökning – kan slå hårt mot vissa förvaltningar såsom bl.a. socialförvaltningen. Detta då en eller ett fåtal brukare kan komma att kosta väldigt mycket mer än beräknat. Det måste i systemet finnas tillräckligt utrymme för större variationer i behov.

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.

Investeringsram 2016-2019:

Vi instämmer i majoritetens bedömning.

Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden ansvarar för den kommunala hälso- och sjukvården, handläggningen av bostadsanpassningsbidrag samt omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). (Undantagen är daglig verksamhet enligt LSS, som är arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens ansvarområde, samt ekonomiskt bistånd och stöd till personer med psykisk funktionsnedsättning enligt SoL inom socialnämndens ansvarsområde.)

Driftram 2016-2017:

Vård- och omsorgsnämnden står inför stora utmaningar under de närmaste åren. I första hand handlar det om volym- och kostnadsökningar. Man räknar med eftersläp av volymer inom personlig assistans, bostad med särskild service och hemtjänst där volymerna utvecklats i en högre takt än befolkningsutvecklingen. Dessutom är underhållet av en stor del lägenheter och lokaler eftersatt och måste åtgärdas. Särskilt viktigt är ombyggnation av Allégården som av Arbetsmiljöverket delgivits förbud att efter den 1 januari 2019 bedriva verksamheten om inte bristerna åtgärdats. Den höga rörligheten på chefer och personal inom myndighetsverksamheten (närmare 80 % under de två senaste åren) innebär kompetensflykt, varierande kvalitet på utredningar och brister i rutinerna vilket påverkar både handläggningstiden och kvaliteten negativt. Här är det nödvändigt med resursförstärkning och stödfunktioner. Dessutom är arbetet med förebyggande HR-stöd och systematiskt arbetsmiljöarbete inom förvaltningsorganisationen eftersatt. Redan under 2016 kräver ovan nämnda åtgärder en budgetförstärkning motsvarande 20,4 miljoner kronor.

Det är viktigt att den nya resursfördelningsmodellen tar med fler faktorer än befolkningsutvecklingen i beräkningen av framtida volymförändringar. Ett system som i allt för stor utsträckning tar hänsyn till parametern – volymökning – kan slå hårt mot vissa förvaltningar. Inte minst då volymerna inom vård- och omsorgsnämndens verksamheter oftast ökar i en högre takt jämfört med befolkningsökningen. Redan under 2015 förväntas det eftersläpade värdet av volymutvecklingen till c:a 10 miljoner kronor.

Det är således nödvändigt med effektiviseringar inom flera av nämndens verksamhetsområden. Vi bedömer att det finns en möjlighet till att effektivisera genom bl. a. lägre timpris och införande av digitala (nyckelfria) låssystem inom hemtjänsten, omvandling av några gruppboendestäder (med krav på bemanning dygnet runt) till serviceboendestäder och sänkta ersättningsnivåer på serviceboenden inom verksamheten för omsorg om personer med funktionsnedsättning. Kristdemokraterna vill även se över

och ta fram rutiner för att kvalitetssäkra att biståndsbedömningarna sker på likartat sätt och i nivå med andra kommuner med motsvarande förutsättningar och därmed få en positiv effekt för det ekonomiska utfallet. Vi anser dock att alltför stora effektiviseringsåtgärder riskerar att påverka kvaliteten av servicen negativt och ökar därför driframen för nämnden med motsvarande 5 MSEK under 2016 från posten KS/KF förfogande. Tillskottet avser i huvudsak volymökningar inom äldre omsorgen, hemtjänsten och för omsorg enligt lagen om särskilt stöd och service för funktionshindrade (LSS). Utifrån kommande behov av platser behöver nya boenden av varierande storlek och form byggas årligen, i norra såväl som södra Botkyrka.

Kristdemokraterna vill införa valfrihetssystem, LOV, för omvårdnadstjänster snarast möjligt för att stärka den enskildes möjligheter till inflytande över den egna vardagen. Dessutom kommer det att uppmuntra enskilt företagande eller kooperativ verksamhet inom äldreomsorg, för att utöka valmöjligheterna för kunden att välja mellan olika utförare. Tanken är att kundernas val av utförare ska påverka kvaliteten i positiv riktning gällande de tjänster som erbjuds, men också att det på sikt ska bidra till att göra yrkena inom detta område mer professionella och attraktiva.

Kristdemokraterna anser att värdighet och respekt är viktiga delar inom all vård och omsorg. Äldreomsorgen bör vara inriktad på att se den enskilda människan i syfte att säkerställa värdigt inflytande och valfrihet. De 17 lokala värdighetsgarantier som gäller från 1 januari 2014 inom Botkyrkas äldreomsorg är ett viktigt steg i rätt riktning eftersom förutom en ökad tydlighet om vilken service man kan förvänta sig, även bidrar till kvalitetsutveckling genom att äldreomsorgens medarbetare får en tydligare bild av sina arbetsuppgifter. De lokala värdighetsgarantierna måste kontinuerligt utvärderas och utvecklas genom att granska och utveckla rutiner och lokala riktlinjer för att identifiera vad som kan riskera att bli generaliserande samt för att bättre kunna anpassas efter enskildas viljor, vanor och preferenser. Värdighetsgarantierna måste bli en naturlig del i det dagliga arbetet genom att vara vägledande för personalens arbetsätt och bemötande, samt även genomsyra hela verksamheten.

Kompetensutveckling för personalen som arbetar inom vården och omsorgen om äldre har i många avseenden varit eftersatt. Dessutom har det varit stor rörlighet på myndighetsverksamheten både bland chefer och personal med en större andel nyutexaminerade. Detta har lett till kvalitetsproblem och gjort handläggningen mycket mer tidskrävande. Här eftersträvar vi mer stabilitet och resursförstärkning med avseende på personal såväl som handledning och utbildningsinsatser. Kristdemokraterna ser inte kompetenshöjande insatser som en kostnad, utan en investering som på längre sikt ger stimulans, effektivitet och bättre resultat samt en kvalitetshöjning för de som får del av den här delen av kommunal service. Därför vill Kristdemokraterna göra en särskild satsning i syfte att åstadkomma kvalitetsutveckling inom verksamheten. Utöver ren kunskapsutveckling, handledning och fortbildning, vill vi satsa på IT-användning, ledarskapsutveckling, erbjuda stöd och kompetensutveckling till verksamhets- och enhetschefer, synliggöra karriärvägar, utveckla nya utbildningsmoment och inte minst att stärka personalens möjligheter till inflytande och delaktighet. Ett annat viktigt satsningsområde är att få fler män att välja vården och omsorgen om äldre som yrke.

Personer med dolda funktionsnedsättningar, exempelvis neuropsykiatriska diagnoser, är en utsatt grupp där många på grund av funktionsnedsättningen har svårt att tala för sig själv. Kristdemokraterna vill därför verka för en ökad kompetens om dolda handikapp inom kommunen, men främst hos de utredande tjänstemännen. Det behövs även en förändring i samarbetet mellan tjänstemännen som handlägger LSS-ärenden och utförarsidan för att få en hjälp som fungerar i praktiken.

Män och kvinnor med funktionsnedsättning är en av de fyra grupper som löper störst risk för ohälsa enligt Botkyrka kommuns egen omvärldsanalys för 2016-2019. Funktionsnedsättningar kan te sig på många olika sätt vilket gör att kommunen behöver arbeta än mer individanpassat för att hjälpen ska nå fram. Insatserna skall vara utformade med individens behov i centrum - inte utifrån hur kommunen är

organiserad. Ett led i detta är bland annat ett förbättrat samarbete mellan olika instanser inom kommunen exempelvis socialtjänst och vård och omsorg med dess utförande instanser.

Vi anser att kommunen ska införa möjligheten för dem som vill och är 85 år eller äldre att tillgå ett tryggt gemenskapsboende oavsett friskhetstillstånd inom tre månader från det att sådan begäran gjorts. Det är, menar vi, i sig en förebyggande åtgärd eftersom de personer som tillhör denna grupp kan känna ökad trygghet i befintligt boende och att därmed möjligtvis senarelägga tunga vårdinsatser.

Det är en grundläggande rättighet att brukare av välfärdstjänster inte ska behöva utsättas för andrahands- eller tredjehandsrök från kommunens personal. Vi anser därför att alla medarbetare inom vård och äldreomsorg inte tillåts att röka under arbetstid och ser till att man byter kläder om man röker på sin lunchrast. Det är här brukarens rättighet att slippa rökluft som måste gå före rökarens rättigheter att röka. Personalen ska informeras tydligt om detta och erbjudas rökavvänjning. Detta är en arbetsledarfråga som ska ingå i medarbetarsamtalet måste följas upp kontinuerligt.

Därutöver ska kommunen:

- ta fram och erbjuda ett Trygghetskontrakt med medborgarna, som tydligt visar vad kommunen ska göra för att säkerställa en likvärdig vård;
- erbjuda fler offentligfinansierade utföraralternativ inom äldreomsorgen t.ex. seniorboende och trygghetsboende, som både kan ta hänsyn till integritet, hög servicenivå, larm, bostadsrätt eller hyresrätt och närhet till personal, utan att vara ett institutionsboende;
- utveckla samverkan med ideella föreningar och idéburna organisationer; för bl.a. språkanpassat äldreboende;
- garantera att personer som beviljats insatser för boende enligt lagen om särskilt stöd och service till funktionshindrade, LSS och Socialtjänstlagen, SOL får sin bostad inom tre månader från beslut och att det finns regler för vilka skyldigheter kommunen har om löftet inte hålls;
- planera för anpassat småskaligt boende i varje kommundel med en prioritering där behovet är mest akut;
- inrätta en akutbedömnings/verkställighetsfunktion som har mandat att dygnet runt agera om behov av akut insats behövs för att t.ex. avlasta anhörigvårdare (Vi anser att föreslagen äldrelots inte i tillräcklig grad löser vad som egentligen efterfrågas).
- ta tag i de byråkratiska turerna kring LSS-gruppboendet Lövköjan i Norsborg som totalförstördes i en brand i slutet av 2013 så att boendet återuppbyggs då behovet fortfarande finns kvar för dem som var tänkta att bo där.
- bevakar att processen med omvandlingen av Tumba vård- och omsorgsboende, som omfattar försäljning av fastigheten Samariten, sker både skyndsamt och kostnadseffektivt.

Investeringsramar 2016-2019:

Det är viktigt att de planerade 3 nya gruppboendena för personer med funktionsnedsättning och nya servicebostäder (LSS) kommer i gång under 2016 och 2017. Detsamma gäller ett nytt vård- och omsorgsboende 2017 och ombyggnation och upprustning av Allégården.

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämndens arbete syftar till att skapa förutsättningar för en hållbar utveckling i samhället, där nu levande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.

Nämnden arbetar med tillsyn, information och rådgivning inom områden som regleras av miljöbalken och livsmedelslagstiftningen. Nämndens arbete syftar till att minska samhällets negativa påverkan på människor och miljö och bidra till en långsiktig och hållbar utveckling.

Inom miljö- och hälsoskyddsnämndens område menar vi kristdemokrater att kommunen:

-arbetar aktivt med att säkerställa att Botkyrka har giftfria förskolor utifrån de handlingsplaner som finns och kontinuerligt uppdaterar informationen enligt den senaste forskningen. Barn i förhållande till sin

hormonella utveckling och sin vikt riskerar att få i sig högre halter skadliga kemikalier än vad vuxna får, framförallt mindre barn som leker mycket på golv och ska utforska sin omgivning. Det krävs direktiv och kunskap för att ställa krav på giftfria varor när man gör en upphandling samt ändring av vissa vanor på förskolorna som minskar risken för att barn utsätts för farliga kemikalier. Upphandlingsinstrumentet kan vara mycket kraftfullt i strävan efter att uppnå hållbara verksamheter.

-ska tillse att ventilationen uppnår tillräckligt goda mätvärden gällande frisk luft i förskola och skola för att främja god hälsa och prestationsförmåga hos elever.

-ska verka för ett rökfritt samhälle och kommun genom att främja arbetet med en rökfri arbetstid inom kommunens alla verksamheter. Kommunen ska vara en attraktiv och hälsofrämjande arbetsgivare som stödjer medarbetare i att skapa den goda arbetsplatsen.

-ska tillse att den förorenade marken i Tullinge Riksten, med kringliggande berörda områden, ska saneras enligt riktvärdet "känslig mark" (KM) för att säkra markmiljön och minska de hälsofaror som miljögiftet medför genom spridning i mark och vattendrag.

Driftram 2016-2017:

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.

Investeringsramar 2016-2019:

Vi instämmer i majoritetens bedömning.

Revision

Driftramar 2016 - 2017:

Vi instämmer i majoritetens bedömning.

Investeringsramar 2016-2019:

Vi instämmer i majoritetens bedömning.

KF och KS förfogande

I likhet med tidigare år görs avsättning för oförutsedda kostnader som föreslås avsättas till kommunfullmäktiges/styrelsens förfogande. Här minskar vi 12 MSEK och ökar Vård- och omsorgsnämndens och Socialnämndens drift med 5 MSEK per nämnd samt 2 MSEK för Tekniska nämndens drift.

Kommunala bolag/samverkansbolag

Botkyrka kommun äger ett antal aktiebolag, helt eller tillsammans med andra kommuner, för att ge invånarna service. Kristdemokraterna är positivt inställt till bolagisering av verksamheter t.ex. för att lösa stora och kapitalkrävande uppgifter som fjärrvärme, avlopp och renhållning i samverkan med andra kommuner.

Bolag med verksamheter utanför kommunens kärnverksamheter, bör utvärderas kontinuerligt. Vid denna utvärdering bör särskild hänsyn tas till konkurrenssituationen med t.ex. andra bolag inom kommunen. Om olika omständigheter gör att kommunala verksamheter inom dessa områden bolagiseras, bör målet vara att avyttra bolagen när möjlighet ges.

Med detta som bakgrund vill vi deklarerat hur vi i flerårsplanen ser på de nu befintliga kommunala bolagen.

Botkyrkabyggen AB

Botkyrkabyggen AB är ett helägt kommunalt bolag och är kommunens allmännyttiga bostadsföretag och har ca 11 000 lägenheter vilket motsvarar 90 % av alla hyresrätter i kommunen. I bolagets hyresrätter bor ca 1/3 av kommunens befolkning.

Kristdemokraterna anser att fler hyresvärdar skulle vara bra för invånarna i kommunen. Detta kan åstadkommas genom att sälja delar av Botkyrkabyggens fastighetsbestånd. Vi anser att Botkyrkabyggen ska ta fram en plan för hur hyresgäster som vill omvandla sina hyreslägenheter till bostadsrätter kan ges möjlighet till detta.

Upplev Botkyrka AB

Upplev Botkyrka AB är ett av kommunen helägt dotterbolag med inriktning på upplevelseindustrin. I företaget ingår Lida friluftsgård och Subtopia.

Den kristdemokratiska inriktningen är att satsningarna på upplevelsenäringen genom Upplev Botkyrka AB ska ha som syfte att på sikt göra bolaget avyttringsbart.

Hågelbyparken AB

Hågelbyparken AB är ett av kommunen helägt dotterbolag med inriktning på upplevelseindustrin. I företaget ingår verksamheten på Hågelby. Bolaget var tidigare en del av Upplev Botkyrka AB men bröts loss för att kunna överlåtas på extern ägare i anslutning till framtida etableringar på marken runtomkring Hågelby.

Botkyrka Stadsnät AB

Kraven på snabb, säker och högkvalitativ informationsöverföring ökar. Samtidigt ökar kraven på flexibilitet så att den enskilde användaren inte måste ”läsa” sig till enskild tjänsteleverantör utan kan välja tjänster från olika tjänsteleverantörer. Då behövs ett nät som inte är knutet till en tjänsteleverantör utan ett oberoende nät skilt från tjänsteleverantörerna.

Botkyrka Stadsnät är ett bredbandsnät öppet för konkurrerande leverantörer där Botkyrkaborna får tillgång till internet, tv och telefoni. Botkyrka Stadsnäts grundläggande syfte är att ge förutsättningar för ökad samhällsnytta. Stadsnätet ska erbjuda medborgare och näringsliv högre kommunikationskapacitet till lägre kostnad ge ökad valfrihet och ökat utbud, stärka de kommunala verksamheternas utvecklingsmöjligheter och sänka kommunikationskostnaderna.

Bredbandsatsningen är ett långsiktigt projekt och den kristdemokratiska inriktningen är att nätet ska vara en satsning som på ett kostnadseffektivt sätt gynnar medborgarna.

SRV Återvinning AB

SRV återvinning är ett aktiebolag ägt av kommunerna Botkyrka och några närkommuner inom Södertörn. Detta bolag har kommunernas uppdrag att sköta insamling och hantering av hushållssopor, enligt miljöbalken som stipulerar att det ska finnas en renhållningsordning samt en avfallsplan för varje kommun. Avfallsplanen ska innehålla uppgifter om hur kommunen arbetar med att minimera mängden avfall samt avfallets farlighet. Avgifterna ska anpassas efter användning, men vi anser att second hand organisationer verksamma inom ägarkommunerna ska avgiftsfritt kunna nyttja SRV:s tjänster eftersom konsumenterna redan betalat för dessa tjänster.

Bolagets verksamhet har under årens lopp rört sig från enbart transport och förvaring av sopor till att omfatta återanvändning, återvinning och energiutvinning.

Inom återanvändnings och återvinningsområdena finns även andra aktörer. I syfte att ge mesta möjliga service för minsta möjliga kostnad anser vi kristdemokrater att hela eller delar av SRV:s verksamhet ska konkurrensutsättas.

Sydvästra Stockholmsregionens VA-verksaktie-bolag - Syvab

Sydvästra Stockholmsregionens VA-verksaktiebolag - Syvab är ett av kommunen delägt bolag som på uppdrag hanterar kommunens VA-frågor. Vi menar att det ingår i kommunens uppgifter att tillse att det

finns infrastrukturella anläggningar inom de olika tätorterna så att medborgarna erhåller god service på ett ekologiskt hållbart sätt.

Vi menar att bolaget också borde få i uppdrag att säkerställa utvecklingen för de VA-verksamhetsbehov som ännu inte är tillgodosedda och ta en plan för hur VA-frågorna ska hanteras i kommunens glesbygdsområden.

Södertörns Fjärrvärme AB/Södertörns Energi AB

Södertörns Fjärrvärme AB, SFAB, ägs av Södertörns Fjärrvärme Energi AB, som i sin tur ägs till hälften vardera av Botkyrka och Huddinge kommuner. SFAB är ett bolag som äger fjärrvärmedistributionsnätet i Botkyrka, Huddinge och Salems kommuner, samt producerar eller köper, distribuerar och säljer värme till hushåll och företag i dessa kommuner.

Vi Kristdemokrater anser att denna verksamhet trots att den bedrivs på en konkurrensutsatt marknad kan inrymmas inom kategorin kommunala verksamheter av infrastrukturell karaktär. Ett solidariskt ägande kan bidra till att skapa en struktur för ett hållbarare samhälle genom att minska negativ klimatpåverkan och ge fördelaktiga värmekostnader för kommunmedborgarna. I det senare fallet är huvudfrågan att finna lösningar som gynnar Botkyrkaborna och i andra hand se över ägar- och driftsformerna. Vi har inga planer på en försäljning av kommunens del av berörda bolag.

Med tanke på att fjärrvärmerna produceras till närmare 70 % av förnyelsebara och miljöriktiga bränslen, anser vi kristdemokrater det angeläget att bolaget prisstruktur är av en gemensam långsiktig solidarisk karaktär som uppmuntrar anslutning till fjärrvärmenätet. Vi avser föreslå kommunen genom ägardirektiv ta initiativ att få fram en policy som i högre grad än vad som f.n. gäller uppmuntrar anslutning till fjärrvärmenätet.

Söderenergi AB

Söderenergi AB är ett delägt bolag som producerar fjärrvärme (varmvatten) som distribueras genom fjärrvärmenät som ägs av Södertörns Fjärrvärme resp. Telgenät. Söderenergi producerar fjärrvärme till hushåll, industrier, kontor och sjukhus huvudsakligen i Huddinge, Botkyrka, Salem och Södertälje.

Vi Kristdemokrater anser att denna verksamhet trots att den bedrivs på en konkurrensutsatt marknad kan inrymmas inom kategorin kommunala verksamheter av infrastrukturell karaktär där ett solidariskt ägande kan bidra till att skapa en struktur för ett hållbarare samhälle genom att minska negativ klimatpåverkan. I det senare fallet är huvudfrågan att finna lösningar som gynnar Botkyrkaborna och i andra hand se över ägar- och driftsformerna. Vi kristdemokrater är positiva till planerad expansion med utbyggnad och komplettering med kraftvärmeverk och har f.n. inga planer på en försäljning av kommunens del av bolaget.

Södertörns brandförsvarsförbund, SBFF

Södertörns brandförsvarsförbund (SBFF) ansvarar för räddningstjänsten för Botkyrka, Ekerö, Haninge, Huddinge, Nacka, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje och Tyresö kommun.

Den centrala uppdraget är att bidra till att alla medlems kommuninvånare känner sig trygga och säkra i sin kommun.

I förebyggande syfte beträffande brandskyddsarbete erbjuder (SBFF) bland annat olika utbildningar i brandsäkerhet, brandkunskapsutbildningar för elever i förskolan och grundskolan, ansvarar och medverkar vid olika evenemang i medlemskommuner, tillsyn av fastigheter och verksamheter samt besiktningar och byggnadslov av olika slag.

Räddningscentralen Stockholms län drivs av (SBFF) med brandkårens Attunda som samverkanspartner som lärmar ut resurser och leder räddningsinsatser i 16 kommuner. Vid en insats har räddningscentralen

den övergripande lägesbilden av händelsen och eventuella samtida händelser i området och kan fördela resurser därefter. Räddningscentralen är bemannad dygnet runt.

Förbundet har 21 brandstationer fördelat på 9 heltid, 3 deltid och 9 brandvårn. Förbundet har cirka 500 medarbetare. Det täcker ett område med cirka 580 000 kommuninvånare. Målet för förbundet är att skapa säkerhet och trygghet i samhället och främsta uppgift är att förhindra att bränder och andra olyckor inträffar.

Mångkulturellt Centrum, MKC

Mångkulturellt centrum är en kommunal stiftelse och ska verka brett i Botkyrka med att producera kunskap om innebörden och förståelsen av att leva och verka i ett mångkulturellt samhälle.

Vi kristdemokrater är positiva till fortsatt engagemang i denna för vår samtid viktiga verksamhet. Vi ser gärna att verksamheten utvecklas och att den blir mer känd genom en mer ”professionell” marknadsföring samt att ekonomin stabiliseras inte minst i samarbete med näringslivet.

Sammanfattning av Kristdemokraternas förslag till ekonomi för Botkyrka 2016-2019

Driftsammandrag

Miljoner kronor	Budget 2015	Löner/ priser	Verksamh förändr	Effektivi- sering	Summa 2016
Kommunstyrelsen	-286,9	-7,8	5,1	1,3	-289,6
Exploateringsverksamhet	10,0				10,0
Samhällsbyggnadsnämnd	-147,7	-3,2	-0,8	0,7	-151,9
Teknisk nämnd	-1,7				-5,7
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-11,6	-0,4			-12,1
Kultur- och fritidsnämnd	-218,6	-4,6	-1,0	1,0	-225,1
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnd	-218,3	-6,3		1,0	-225,9
Utbildningsnämnd	-2 223,5	-59,4	2,0	9,9	-2 310,5
Socialnämnd	-534,6	-14,9	-8,0	2,4	-564,5
Vård- och omsorgsnämnd	-939,8	-26,6	-3,3	4,2	-992,0
Revision	-3,9	-0,1			-4,0
Volymreserv	-5,0				-3,0
Effektiviseringar	9,7				9,7
KS/KF förfogande	-20,0		-2,0		-10,0
Särskilda ändamål			-20,0		-20,0
Summa totalt	-4 591,9	-123,3	-28,0	20,5	-4 794,6

Investeringssammandrag

Miljoner kronor	Budget 2015	Förslag 2016	Förslag 2017	Förslag 2018	Förslag 2019
Kommunstyrelsen	-43,2	-35,2	-10,3	-10,3	-10,3
Samhällsbyggnadsnämnd	-35,0	-31,0	-38,0	-34,5	-34,5
Teknisk nämnd	-120,5	-189,5	-186,5	-76,5	-76,5
Kultur- och fritidsnämnd	-115,1	-31,9	-14,1	-24,5	-1,5
Arbetsmarknads- och vuxentutbildningsnämnd	-5,0	-32,7	-2,7	-32,7	-2,7
Utbildningsnämnd	-334,5	-428,5	-398,5	-449,0	-97,0
Socialnämnd	-4,0	-28,0	-4,0	-16,0	-4,0
Vård- och omsorgsnämnd	-52,2	-44,0	-135,0	-24,0	-129,0
Avsatt för särskilda ändamål	-140,0		-		
Upprustning av skolor och förskolor	-100,0	-200,0	-200,0	-200,0	-200,0
Summa totalt	-949,5	-1020,8	-989,1	-867,5	-555,5

Resultaträkning

Miljoner kronor	Utfall 2014	Budget 2015	Förslag 2016	Beräkn 2017	Beräkn 2018	Beräkn 2019
Nämndernas verksamhet	-4 394,5	-4 591,9	-4 794,6	-4 972,9	-5 148,9	-5 333,5
Interna och gemensamma poster	287,0	300,1	315,2	312,9	306,1	306,1
Avskrivningar	-232,3	-239,0	-249,0	-260,0	-270,0	-280,0
S:a verksamhetens nettokostn	-4339,8	-4 530,8	-4 728,4	-4 920,0	-5 112,8	-5 307,4
Skattenetto	4 339,3	4 552,6	4 742,4	4 944,6	5 146,5	5 347,1
Finansiella kostnader	-161,4	-68,5	-76,0	-91,0	-104,0	-114,0
Finansiella intäkter	199,7	80,0	81,0	82,0	83,0	84,0
Res. efter skatt och finansnetto	37,8	33,3	19,0	15,6	12,7	9,7
Pensionskostnader från avsättn		25,0	26,0	29,4	32,3	35,3
Balanskravsresultat	34,0	58,3	45,0	45,0	45,0	45,0
Utrymme för investeringar		297,3	294,0	305,0	315,0	325,0
Utlagd ökning driftkostnader		-196,6	-202,7	-178,3	-176,0	-184,6
Resultat i % av skatteintäkter	0,9	0,7	0,4	0,3	0,2	0,2
Balanskravsresultat i %	0,8	1,3	0,9	0,9	0,9	0,9

Förslag till beslut

Vi kristdemokrater föreslår kommunstyrelsen besluta att föreslå kommunfullmäktige besluta

Att fastställa det kristdemokratiska förslaget till flerårsplan för perioden 2016-2019

Botkyrka 2015-06-08

Stefan Dayne (kd)